

Helsinki

14/I

kuun

p:nä 192

39

Tällainen on
tänään lähetetty
Waltionneuvoston
julkajaseurille
ja se pitäisi
tulla leusi viikolla
esille.

Tuus

JLH

OSUUSKASSOJEN KESKUSLAINARAHASTO-OSAKEYHTIÖ, HELSINKI.

Postikortti

Keskuslainarahasto 1920. 18. 3,000.

Pääjohtaja Ryti

P. M.

Keskuslainarahaston n.s. frangilainojen

vuotuismaksujen suorittamisesta.

Helmikuun 7 p:nä 1930 päivätyn lainasopimuksen perusteella välitti ulkomainen pankkiyhtymä, johon kuului pankkitoiminimi Crédit Lyonnais ja kolme muuta ranskalaista pankkia sekä ruotsalainen Stockholms Enskilda Bank, Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiölle obligatiolainan, nimellismäärältään 465.680.000 Suomen kultamarkkaa = 300.000.000 Ranskan frangia = 2.412.500 puntaa = 43.800.000 Ruotsin kruunua. Lainaan kuuluvat obligatiot, 300.000 kappaletta, ja niiden kupongit on sen mukaisesti asetettu neljälle valuutalle, eri rahalaadut käsitettyinä sopimusta tehtäessä asianomaisissa maissa voimassa olleiden rahalakien mukaisina ja toisiinsa verrattuina laskettuina silloisten pariteettien mukaan. Laina-aika on 30 vuotta. Obligatioiden korko on 5 % ja liikkeellelaskemiskurssi oli 97 %. Kun lisäksi otetaan huomioon lainasta suoritettu välityspalkkio, obligatioista ja niiden kupongeista Ranskassa vuosittain maksettavat verot, jotka Keskuslainarahasto sitoutui suorittamaan, sekä liikkeelle laskemisesta johtuneet kustannukset, tuli lainan efektiivinen korko lainaa otettaessa laskettuna olemaan hieman yli 7 %. Sen jälkeen ovat verot, jotka lainaa otettaessa tekivät 1.4 % lainan kulloinkin maksamatta olevasta määrästä, alenneet 0.25 %:lla, joten lainan efektiivinen korkokin on sen mukaisesti pienentynyt. Viiden vuoden kuluttua lainan ottamisesta lukien on Keskuslainarahastolla oikeus maksaa laina tai osa sitä milloin tahansa takaisin nopeamminkin kuin obligatioihin otettu kuoletussuunnitelma edellyttää.

Lainaan kuuluvien obligatioiden ja niiden koron säännöllisestä suorittamisesta sitoutui Suomen valtio takuuseen.

Melkein kaikki obligatiot ovat sijoitetut Ranskaan.

Niinkuin edellä esitetystä jo on käynyt selville, tekevät lainasta suoritettava korko ja Ranskassa maksettavat verot nykyisin 6.15 % lainan

kulloinkin maksamatta olevasta määrästä. Korko suoritetaan kaksi kertaa vuodessa, helmi- ja elokuun 15 p:nä, ja on Keskuslainarahaston aina 10 päivää ennen mainittuja maksupäiviä asetettava kuponkien lunastamista varten tarvittavat varat lainan välittäneiden pankkien käytettäväksi. Lainan kuoletus taas tapahtuu joko vapaaehtoisten ostojen tai arvонnan perusteella kerran vuodessa, helmikuun 15 p:nä. Kuole- tusta varten on Keskuslainarahasto ostanut obligatioita jatkuvasti takaisin, tähän mennessä jo niin paljon, että vuosien 1931 ja 1932 kuoletus on niiden perusteella toimitettu ja vuoden 1933 kuoletus on turvattu.

Lainasopimuksen mukaisesti on Keskuslainarahasto lainan va- roista myöntänyt kuoletuslainoja maanviljelijöille ja maalaiskunnille, ensiksimituilla ainoastaan kiinnitysvakuutta vastaan ja korkeintaan 55 %:n määrään kiinnitettävän tilan arvioidusta arvosta. Kaikki lai- nat on annettu ainoastaan aikaisempien lyhytaikaisten velkojen vakaut- tamiseen. Lainat on myönnetty maanviljelijöille 30 ja maalaiskunnille 21 vuoden ajaksi, mutta on lainanottajilla oikeus viiden vuoden kulut- tua lainan ottamisesta suorittaa laina ilman mitään lisämaksuja joko kokonaan tai osaksi takaisin nopeamminkin.

Kun lainoista on perittävä, paitsi Keskuslainarahaston itsen- sä suoritettavia korkoja, veroja ja kuoletuksia, lisäksi kunkin lainan osalle tuleva osuus lainanhankintakustannuksiin ja välityspalkkiona Keskuslainarahastolle ja lainat välittäneille osuuskassoille yhteensä 0.4 % lainan kulloinkin maksamatta olevasta määrästä, ovat maanviljeli- jäin ja kuntien lainoista suoritettavat maksut seuraavat:

- 1) lainaa nostettaessa perittävä 4 %:n suuruinen pääoma-alen- nus; ja
- 2) vuotuismaksu, joka suoritetaan kahdessa yhtä suuressa osas- sa kunkin kesä- ja joulukuun 15 p:nä. Kolmena ensimmäisenä lainavuote- na on vuotuismaksu 8.75 % lainan alkuperäisestä nimellismäärästä ja lasketaan kokonaan koroksi, johon sisältyvät myös lainan osalle tulevat verot, välityspalkkio ja osuus lainanhankintakustannuksiin. Sen jäl- keen on vuotuismaksu, jos Ranskassa suoritettavat verot pysyvät nykyi-

sellään, maanviljelijäin lainoista 7.95 % ja kuntien lainoista 9.85 % lainan alkuperäisestä nimellismäärästä ja lasketaan siitä sekä maanviljelijäin että kuntien lainoissa ensin 6.55 % korko kulloinkin suorittamatta olevalle lainamäärälle ja loppuosa käytetään lainan kuole- tukseen.

Kun Keskuslainarahaston on suoritettava obligatioiden korko ja kuoletus sekä muut lainasta menevät maksut kultarahassa, on myöskin lainottajien velkakirjoihin otettu sellainen määräys, että kaikkien velkakirjassa mainittujen suoritusten tulee tapahtua Suomen kultamar- koissa, joilla on sellainen paino ja hienous kuin 21 p:nä joulukuuta 1925 annettu Suomen rahalaki säätää.

Obligatiolainan varoista oli Keskuslainarahasto jo vuoden 1930 loppuun mennessä myöntänyt kuoletuslainoja niin paljon, että ai- noastaan noin 10 milj. markkaa lainan varoista oli sijoittamatta. Lainoja on myönnetty maalaiskunnille yhteensä 117.5 milj. ja maanvil- jelijöille 290 milj. markkaa. Maanviljelijöille on myönnetty kaik- kiaan 7.824 lainaa. Lainoista on 3.406, eli 43.53 % lainojen luvusta, suuruudeltaan alle 20.000 markan, 3.266 eli 41.74 % yli 20.000, mutta alle 50.000 markan ja ainoastaan 1.152 eli 14.73 % yli 50.000 markan. Niinkuin näistä luvuista jo voi päätätä, on verrattomasti suurin osa lainoista myönnetty pienille ja keskikokoisille viljelijöille.

Myönnettyistä lainoista on kuitenkin vielä noin 40 milj. mark- kaa nostamatta siitä syystä, että kaikki lainansaajat eivät vielä ole saaneet laina-asiakirjojaan nostokuntoon.

Jos olot olisivat pysyneet normaaleina, olisi kysymyksessä oleva frangilaina, niinkuin edellä esitetystä voi päätätä, ollut meidän oloissamme hyvinkin edullinen. Siitä myönnettävät kuoletuslainat ovat olleetkin hyvin kysytyjä. Pienviljelijöille on lainojen edullisuutta vielä lisännyt se, että valtio on myöntänyt Valtioneuvoston toukokuun 30 p:nä 1930 tekemässä päätöksessä mainitut ehdot täyttävälle pienvil- jelijöille avustusta näiden lainojen osalle tulleiden lainanhankinta- kustannusten suorittamisessa, maksamalla heidän puolestaan lainoista pe- rittävän 4 %:n pääoma-alennuksen sekä kolmen ensimmäisen vuoden vuotuis-

maksun lyhennyksenä 0.55 % lainan määrästä vuodessa.

Mutta asiaintila on kokonaan muuttunut sen jälkeen kuin Suomi viime lokakuun 12 p:nä toistaiseksi luopui kultakannasta ja kun sen johdosta Suomen markan arvo Ranskan frangiin verrattuna on siinä määrässä alentunut rahalain edellyttämästä pariteetistaan, että lasku esim. 31/12 1931 teki vapailla markkinoilla noteeratun kurssin mukaan 74.6 %. Jos ottaa perusteeksi mainitun kurssin, koska frangivaluuttaa ei saane muuhun kuin vapaiden markkinoiden määräämään hintaan, tulisi siis Keskuslainarahaston tulevan helmikuun 15 p:nä Ranskassa suoritettava korko 6.15 %:n asemasta olemaan 10.72 % ja lainanottajien kuolelainslainoistaan suoritettava vuotuismaksu tämän kurssin mukaan kolmelta ensimmäiseltä lainavuodelta 8.75 %:n sijasta 15.25 %. Ei olekaan näin ollen ihmeteltävää, että frangilainoja saaneiden maanviljelijäin ja kuntien keskuudessa on syntynyt suurta pelkoa ja levottomuutta. Sitä paitsi on puheenaoleva tosiasia vaikuttanut sen, että suurin osa niistä maanviljelijöistä, joille frangilainoja on myönnetty, mutta jotka eivät vielä ole niitä nostaneet siitä syystä, että he eivät ole saaneet laina-asiakirjojaan kuntoon, ovat toistaiseksi kieltäytyneet tai tulevat kieltäytymään näitä lainoja nostamasta.

Frangilainojen saajien viime joulukuun 15 p:nä suoritettaviin puolivuotismaksuihin nähden Keskuslainarahasto menetteli niin, että lainansaajilta toistaiseksi on peritty suoritus ainoastaan Suomen nykyisessä rahassa ja heille samalla ilmoitettu suorituksista annetuissa kuiteissa, että tämä on vain osasuoritus ja että loppuosa velkakirjan mukaisesta puolivuotismaksusta, jos ja mikäli sen periminen käy Keskuslainarahastolle välttämättömäksi, tapahtuu myöhemmin. Näin on menetelty siitä syystä, että Keskuslainarahaston on puolestaan suoritettava puolivuotiskorko Ranskaan vasta tulevan helmikuun 5 p:nä ja että joulukuussa oli mahdotonta vielä tietää, mikä kurssi Ranskan frangilla markkaan verrattuna helmikuun 5 p:nä on. Kun markan kurssi sen jälkeen ei ole parantunut, kuten asiantuntevissa piireissä toivottiin, näyttää edelleenkin, kun ottaa huomioon nykyisen tilanteen, mahdottomalta ryhtyä frangilainojen saajilta tarvittavia lisämaksuja perimään. Siitä

olisi varmasti seurauksena lukuisien maanviljelijäin nurinmeno, ainakin ennen pitkää, ja sellainen levottomuus ja katkeruus, joka olisi omansa osaltaan lisäämään vakavien sisäpoliittisten häiriöiden mahdollisuuksia. Lisäksi on pelättävissä, että jos tilat, joihin on myönnetty frangilainoja, joutuisivat pakkohuutokaupalla myytäviksi, lainat myöntäneet osuuskassat joutuisivat ne huutamaan, mikä olisi erinomaisen haitallista maataloudelle ja osuuskassaliikkeelle.

Keskuslainarahastokaan ei voi ottaa itse kantaakseen Suomen markan arvon alenemisesta johtunutta kurssitappiota. Se merkitsisi jo ensi helmikuussa tapahtuvan koron maksun osalta noin 11.65 milj. markkaa ja koko kuluvan vuoden osalta, jos olosuhteet ensi elokuuhun mennessä, jolloin seuraava koronmaksu tapahtuu, eivät muutu, noin 23.3 milj. markkaa. Tällainen tappio olisi jo yhden vuoden osalta nykyisenä aikana raskas isku Keskuslainarahastolle, jonka omat varat liikkeen suuruuteen verraten ovat ennestäänkin aivan liian pienet.

Näin ollen on sekä osuuskassaliikkeen että yleisen edun kannalta mitä tärkeintä, että sillä aikaa kun odotetaan maailmassa nykyisin vallitsevan sekasortoisen tilanteen selviämistä, Keskuslainarahaston Ranskasta ottama frangilaina voidaan hoitaa sen aiheuttamatta vaurioita näistä lainoista osallisiksi tulleille maanviljelijöille ja maalaiskunnille. Tämä taas ei voi käydä päinsä muuten kuin että valtio, aluksi kuluvalta vuodelta, ottaa suorittaakseen sen kurssitappion, mikä puheenaolevasta lainasta johtuu sen johdosta, että Suomen Pankki toistaiseksi on vapautettu velvollisuudesta lunastaa setelinsä kullalla tai kultavaluutalla. Edellyttäen, että Ranskan frangin kurssi tulevaan elokuuhun saakka pysyy osapuilleen samanlaisena kuin se on nykyään, tarvittaisiin kysymyksessäolevaan tarkoitukseen tänä vuonna noin 23,3 milj. markkaa. Se tarvittaisiin kokonaan lainan korkoon, koska lainan kuoletus on kuluvan vuoden osalta turvattu vapaaehtoisilla obligatioiden takaisinotoilla.